

Tjänsteskrivelse

Handläggare
Johan Westin
Tfn 026-17 84 83
johan.westin@gavle.se

Socialnämnden

Initiativärende från Vänsterpartiet (V) – Uppmana polismyndigheten att göra orosanmälningar vid sexualbrott

Förslag till beslut

Att anse initiativärendet från Viktoria Bernäng (V) som besvarat.

Sammanfattning

Sektor Valfärd har fått i uppdrag av socialnämnden att utreda omständigheterna gällande om nämnden ska skicka en uppmaning till polismyndigheten om att orosanmälningar alltid bör göras vid fall då en vårdnadshavare blivit gripen för brottet att ha köpt sex.

Sammanfattningsvis föreslår Sektor Valfärd att socialnämnden inte ska göra någon uppmaning till polismyndigheten. Detta med anledning av ett väl fungerande samarbete med polisen och en motion som har väckts i riksdagen inom samma område. Ärendet och utredningen beskrivs i sin helhet nedan.

Utredning

Bakgrund

Under socialnämndens sammanträde den 24 november 2020 initierade Viktoria Bernäng (V) ett ärende där Vänsterpartiet (V) föreslår att socialnämnden uppmanar polismyndigheten till att alltid göra orosanmälningar vid sexköp, om personen har barn under 18 år. Socialnämnden beslutade att uppdra till Sektor Valfärd att bereda ärendet för beslut.

Reglering i lag

Av initiativärendet framgår att uppmaningen syftar till att en orosanmälan alltid bör göras om någon begår brottet att köpa sex samt har barn som är under 18 år. Av 14 kapitlet 1 § socialtjänstlagen (SoL) framgår det att en orosanmälan ska göras av de myndigheter som anges i lagen om det finns kännedom eller misstanke om att ett barn far illa. Lagstiftningen syftar till att myndigheten ska göra en helhetsbedömning om det förekommer misstanke eller kännedom om att ett barn far illa. Det föreligger därmed alltid en bedömning hos enskild tjänsteman om en orosanmälan ska göras. De myndigheter som nämns i lagstiftningen är skyldiga att upprätta orosanmälningar om de får kännedom om ovanstående. Polismyndigheten räknas till dessa myndigheter.

Vårt att notera är att det ska göras en helhetsbedömning i enskilda fall och att myndigheten ska anmäla om det finns misstanke eller kännedom. Det framgår inte av lagstiftningen om det är möjligt att per automatik alltid rapportera en orosanmälan, utan att det föreligger en bedömning. Det kan i och med detta finnas bekymmer i att göra en uppmaning om att polismyndigheten alltid ska göra en orosanmälan, utan att ta ställning till en helhetsbedömning. Det är även något som inte nödvändigtvis är helt förenligt med rådande lagstiftning.

Socialnämndens samarbete med polisen

Socialnämndens mottagningsenhet upplever att samarbetet med polismyndigheten fungerar bra. Över de senaste åren bedöms även samarbetet ha förbättrats och anmälningarna upplevs nu vara mer beskrivande vad gäller social kontext, något som hjälper enhetens arbete. Utöver det bedöms det att orosanmälningarna inkommer från ett flertal tjänstemän och enheter inom polismyndigheten. Det är med andra ord inte något som endast fungerar i vissa fall.

Vad gäller inrapportering av orosanmälningar på nationell nivå så framgår det av Socialstyrelsens kartläggning från 2018 att polismyndigheten är den myndighet i Sverige som rapporterar in flest orosanmälningar ¹, tillsammans med skola och förskola. Polisen stod då för cirka 21 procent. Utöver att göra orosanmälningar är polismyndigheten skyldig att snarast underrätta myndigheterna inom socialtjänsten om förhållanden som bör föranleda någon åtgärd av socialtjänsten (6 § andra stycket polislagen 1984:387).

¹ [Socialstyrelsen - Anmälningar om barn som far illa eller misstänks fara illa Nationell kartläggning 2018, sida 33](#)

Jämförande perspektiv och riksdagsmotion

Umeå kommun var först ut med att uppmana polismyndigheten att alltid göra orosanmälningar. Efter det har liknande ärenden hanterats i ett flertal kommuner. Exempelvis har Kommunfullmäktige i Karlstad kommun² beslutat den 18 februari 2021 att inte gå vidare med en uppmaning, med hänvisning till ett bra samarbete med polisen och en tveksamhet kring om lagen tillåter att orosanmälningar görs per automatik i dessa ärenden.

I oktober 2020 lämnade riksdagsledamöterna Carina Ohlsson (S) och Elin Gustafsson (S)³ in en motion till Sveriges riksdag om att se över möjligheten för polisen att alltid göra en orosmälan vid fall då en vårdnadshavare har köpt sex. Motionen ingår i betänkande 2020/21:JuU23 som ska hanteras av Justitiekommittén den 13 april 2021. Ärendet väntas bordläggas för debatt i riksdagen den 16 juni, för att sedan hanteras för beslut den 17 juni 2021. Med hänvisning till att riksdagen ska hantera ärendet, bör socialnämnden invänta ärendets gång och bevaka utfallet. Ett nationellt förhållningssätt kan även leda till ökat fokus på området och en tydlighet för polisens agerande som i sin tur kan leda till ett arbete som minskar det antal brott som begås i gällande rubricering. Effekten kan på så vis bli mer omfattande, än om initiativet sker lokalt.

Nämndens internkontroll och mål

Det är av vikt att anmälningskedjan fungerar från myndigheter inom och utanför Gävle kommun för att effektivt kunna identifiera barn som riskerar att fara illa. Av socialnämndens internkontrollplan för år 2021 framgår detta som en risk, en risk som ska följas upp av myndighetskontoret.

Därutöver framgår det av socialnämndens verksamhetsrapport för år 2020 att mottagningsenheten enligt sin handlingsplan har i uppgift att se över hur samverkan sker med interna och externa aktörer för att öka antalet orosanmälningar som görs. Detta syftar till att tidigt identifiera barn och ungdomar som kan vara i behov av stöd från socialnämnden.

Nämnden har i sin verksamhetsplan för år 2021 noterat att verkningsfulla insatser för individ och samhälle kan inledas i ett tidigt stadie genom att barn i utsatta situationer identifieras genom orosmälan. Därtill fastställdes att socialnämnden behöver utveckla en systematisk samverkan inom kommunen och med offentliga aktörer.

Sammantaget innebär detta att socialnämnden har satt upp mål och risker som ska följas upp gällande arbetet kring orosanmälningar. Sektor Valfärd arbetar

² [Karlstad.se – Motion – Initiera samarbete med polisen angående orosmälan då vårdnadshavare dömts för sexköp](https://www.karlstad.se/nyheter/2021/02/18/karlstad-kommun-oppmanar-polisen-angående-orosmalan-da-vardnadshavare-domts-for-sexkop)

³ [Orosmälan vid sexköp Motion 2020/21:2078 av Carina Ohlsson och Elin Gustafsson \(båda S\) - Riksdagen](#)

med att få fungerande anmälningsskedjor där målet är att så tidigt som möjligt identifiera barn och ungdomar som riskerar att fara illa, oavsett vilken kontext som oron härrör till.

Bedömning

Sammanfattningsvis finner Sektor Velfärd att en uppmaning till polismyndigheten inte bör göras för tillfället. Frågan kommer inom kort hanteras nationellt i riksdagen. Beroende på vad utfallet blir, finns möjligheten för socialnämnden att hantera frågan på nytt. Att frågan hanteras nationellt kan även innebära att området får mer fokus och ger större effekt, än om samma fråga hanteras lokalt.

Socialnämndens verksamheter är därtill nöjda med det samarbete som nämnden och polismyndigheten har. Det är även ett samarbete som under de senaste åren upplevs ha förbättrats.

I och med detta bedöms det som lämpligt att invänta riksdagens hantering och att i nämndens verksamhetsplan och internkontrollplan följa upp arbetet med anmälningsskedjor för orosanmälningar för att i största möjliga mån identifiera barn som riskerar att fara illa, oavsett vad oron härrör till.

Magnus Höjjer
Sektorchef
Velfärd Gävle

Efter initiativ av Viktoria Bernäng (V) har socialnämnden lämnat ett uppdrag till Sektor Velfärd att utreda om en uppmaning ska göras till polismyndigheten att göra orosanmälningar när vårdnadshavare har begått ett sexualbrott. Socialnämnden hanterar ärendet för beslut under sammanträdet den 23 mars 2021. Nämndsamordnare Johan Westin har varit ansvarig handläggare i ärendet.

Dialog har skett med verksamhetschef Carina Wohlmer, enhetschef Maria Stenlund och regionkoordinator mot prostitution och människohandel Anna Runesson.